

Prof. dr hab. inż. Waldemar KITLER

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr. Piotra Gila
pt. „**Znaczenie tożsamości narodowej Polaków dla kształtowania bezpieczeństwa
narodowego RP**”,
napisanej pod kierunkiem naukowym dr. hab. Ryszarda Szynowskiego
oraz promotorki pomocniczej dr hab. Pauliny Polko
w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie nauki społeczne,
w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie

Forma rozprawy: 1. pisemna pozycja zwięzła, 2. płyta CD.

Podstawa opracowania recenzji: umowa o dzieło autorskie nr 417/2025/26 zawarta
w dniu 16.02.2025 r.

1. Ogólna charakterystyka opiniowanej rozprawy doktorskiej

Recenzowaną rozprawę, autorstwa mgr Piotra Gila, opracowano na 496 stronach. W jej skład wchodzi: spis treści, wstęp, pięć rozdziałów, zakończenie, bibliografia, wykaz tabel, wykaz wykresów, wykaz załączników, załączniki oraz streszczenia rozprawy w języku polskim i angielskim.

2. Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2021, poz. 478) (dalej: Ustawa) dotyczącej prezentowania ogólnej wiedzy teoretycznej oraz umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej

2.1. Stwierdzenie posiadania ogólnej wiedzy teoretycznej kandydata w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. Ocena wiedzy teoretycznej kandydata na podstawie treści pracy

Oceniam, iż Doktorant posiadał na tyle niezbędny zakres ogólnej wiedzy teoretycznej w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie i innych dyscyplinach naukowych, by mógł przystąpić do badań szczegółowych, zwłaszcza w zakresie problematyki tożsamości narodowej Polaków w relacjach z bezpieczeństwem narodowym RP. Stwierdzam również, iż główna kategoria, jaką jest „bezpieczeństwo narodowe” nie sprawiła mgr. Piotrowi Gilowi większych kłopotów,

na wysokim poziomie ogólności, a powołując się na różne, często niespójne poglądy w tym zakresie, skryształizował i przyjął do dalszych badań własne stanowisko w tej sprawie.

Mając na względzie regułę, iż wiedza teoretyczna powinna odpowiadać na pytanie *co jest badane*, należy jednoznacznie podkreślić, iż Doktorant nie tylko zaprezentował szeroką gamę poglądów dotyczących pojęcia i istoty tożsamości, tożsamości narodowej oraz bezpieczeństwa narodowego, to jeszcze z dużą wprawą dokonał ich identyfikacji i klasyfikacji według określonych cech podobieństwa. Co szczególnie ważne w tej ocenie, rozważania o współczesnym pojęciu i zakresie bezpieczeństwa zakończył dość obszernym, jak nazwał, „dookreśleniem podejścia do bezpieczeństwa narodowego”. Uczynił to jednak, jak stwierdziłem wyżej, na dość wysokim poziomie uogólnienia.

Zgodzę się z Jego twierdzeniem, iż bezpieczeństwo narodowe traktować należy jako wypadkową „synchronicznego funkcjonowania licznego zbioru podmiotów w rozmaitych obszarach życia społecznego oraz interakcji pomiędzy tymi podmiotami” (s. 130 rozprawy). Szkoda jednak, że Doktorant nie podjął wysiłku konkretyzacji rzeczonoego zbioru, co bez wątpienia ułatwiłoby pełniejszą prezentację tytułowego znaczenia (a także wpływu) tożsamości narodowej Polaków dla bezpieczeństwa narodowego RP. Radziłbym też ostrożność w przypisywaniu bezpieczeństwu narodowemu atrybutów systemu bezpieczeństwa narodowego. Pojęcie bezpieczeństwa narodowego jest o wiele szersze, gdyż może być postrzegane nie tylko jako liczny zbiór podmiotów oraz interakcji między nimi, lecz jako najważniejsza wartość, potrzeba narodowa, priorytetowy cel działalności państwa, jednostek i grup społecznych, a także proces obejmujący różnorodne środki zapewniające trwałość, wolny od zakłóceń byt i rozwój narodowy (państwa), w tym ochronę i obronę państwa jako instytucji politycznej oraz ochronę jednostek i całego społeczeństwa, ich dóbr i środowiska naturalnego przed zagrożeniami, które w znaczący sposób ograniczają jego funkcjonowanie lub godzą w dobra podlegające szczególnej ochronie.

Niewątpliwie socjologiczna proweniencja Doktoranta skłania do ulegania wpływom poglądów o „zwrocie ku bezpieczeństwu ludzkości” i przechodzeniu od bezpieczeństwa narodowego do międzynarodowego. Choć szanuję poglądy zwolenników takiego podejścia, to jednak praktyka, jak choćby ostatnie kilkanaście lat dowodzi jak brutalnie są one weryfikowane. Od zarania ludzkości państwo jest najważniejszym gwarantem bezpieczeństwa i państwo – w zależności od jego siły (potęgi) oddziałuje na bezpieczeństwo

własne i innych, zaś system międzynarodowy jest tak sprawny, jak sprawni są jego poszczególni członkowie. Złudzenie „zwrotu ku bezpieczeństwu ludzkości” weryfikuje polityka mocarstw i innych państw, pokazująca jak w wielu miejscach świata liczą się interesy polityczne i ekonomiczne państw, a w zasadzie ich przywódców, a pomijana jest troska o wdrażanie idei „*human security*”. A przy okazji, należy też zachować ostrożność w utożsamianiu bezpieczeństwa międzynarodowego z bezpieczeństwem zbiorowym i przypisywania temu pierwszemu cech porozumienia państw, w którym zobowiązują się one do wspólnej obrony i wzajemnego poszanowania.

Moja ocena ogólnej wiedzy teoretycznej Doktoranta w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, możliwa była głównie na podstawie dwóch rozdziałów rozprawy, odpowiednio pt. „2. Pojęcie i istota tożsamości narodowej” oraz „3. Tożsamość narodowa jako wartość bezpieczeństwa narodowego”, a w pewnym zakresie także rozdziału czwartego, pt. „Tożsamość narodowa Polaków”. Zdecydowanie najwyższej należy ocenić wiedzę dotyczącą tożsamości narodowej, tę oceniam jako bardzo dobrą. Jeśli zaś chodzi o wiedzę z zakresu bezpieczeństwa narodowego to oceniam ją jako dobrą.

Podkreślę przy tym, iż zauważalna jest wyraźna nierównowaga w podziale objętości pracy, na niekorzyść problematyki bezpieczeństwa narodowego. A przecież zarówno główny problem badawczy, cel badań jak i tytuł rozprawy wyraźnie wskazują na równorzędne znaczenie problematyki tożsamości narodowej Polaków i bezpieczeństwa narodowego RP. Aczkolwiek problematyka pojęcia i istoty tożsamości narodowej zaprezentowana była z dużym znawstwem, aż 80 stron rozprawy, to jednak zdecydowanie za dużo zważywszy, że kolejny z rozdziałów poświęcony tożsamości narodowej Polaków (rozdział 4) zajął jeszcze więcej, bo aż 100 stron rozprawy. Tymczasem omówieniu pojęcia i zakresu bezpieczeństwa narodowego poświęcono zaledwie 14 stron. A przecież, aby scharakteryzować jak jeden obiekt wpływa na inny, należy precyzyjnie opisać cechy ich obu (np.: ich parametry, strukturę właściwości, stanu początkowy, środowisko). To pozwala zidentyfikować mechanizmy interakcji i uniknąć błędów interpretacyjnych. Bez tego nie można wiarygodnie określić siły, kierunku czy skutków oddziaływania, a jak woli Doktorant, znaczenia i wpływu.

Co się zaś tyczy jakości języka naukowego używanego przez Doktoranta, to bez wątplenia cechuje go poprawność i logiczna kompozycja, brak emocji, a nade wszystko stosowanie licznych cytatów i powoływanie się na literaturę przedmiotu oraz materiały

źródłowe. Nie można też nie zauważyć, że tekst rozprawy nie jest łatwy w odbiorze dla przeciętnego czytelnika, dużo w nim skomplikowanych konstrukcji składniowych, używania rozległych objaśnień, bez konkretyzacji treści. Chociaż literacko brzmi to elegancko, to ścisłość przekazu jest trudna w odbiorze. Stąd zapewne tak duża objętość tego dzieła.

Bibliografia obejmuje aż 421 pozycji, w tym wydawnictwa zwarte, artykuły, akty prawne, dokumenty strategiczne, inne dokumenty i netografię.

Wysokiej jakości konstrukcji tekstu nie sprzyjało słabe opracowanie redakcyjne, częste potknięcia stylistyczne, powtórzenia wyrazów i zaniedbywanie stosowania liter języka polskiego.

2.2. Stwierdzenie posiadania umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej

Oceniam, że Doktorant posiada umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Umiejętność tę potwierdzają poniżej ocenione kompetencje.

- *Stwierdzenie posiadania umiejętności prawidłowego dostrzegania i identyfikowania problemu naukowego i uzasadnienia jego istnienia*

Pozytywnie oceniam umiejętność prawidłowego dostrzegania i identyfikowania sytuacji problemowej i uzasadnienia jej istnienia przez mgr. Piotra Gila. Świadczy o tym jej charakterystyka przedstawiona w podrozdziale 1.1. oraz wskazanie luk w wiedzy naukowej i działalności praktycznej dotyczącej relacji między tożsamością narodową a bezpieczeństwem narodowym, a także konieczności lepszego zrozumienia procesów związanych z kształtowaniem bezpieczeństwa narodowego, utrzymywaniem, zwiększaniem jego poziomu a nawet osłabieniem. Pewien niedosyt odczuwam w niedocenianiu problematyki „tożsamości państwowej”, „regionalnej” i „lokalnej”, nie tylko w sytuacji problemowej, ale i w całej rozprawie, szczególnie w kontekście ustalania istoty tożsamości narodowej i jej wpływu na bezpieczeństwo narodowe. Dobrze, że w zakończeniu mgr P. Gil dostrzegł te luki.

Doktorant nie ustrzegł się jednak niedociągnięć formułując problemy badawcze, z głównym problemem badawczym (GPB) włącznie. Oto bowiem w tytule rozprawy użyto wyrażenia „znaczenie”, jeśli chodzi o tożsamość narodową Polaków w relacjach z bezpieczeństwem narodowym RP, a z kolei przedmiot badań ma dotyczyć nie tylko owego „znaczenia”, ale i „wpływu”. Jednak w GPB i w problemach szczegółowych jest już tylko „wpływ”. A przecież znaczenie odnosi się do ważności lub roli czegoś, podkreśla jego

istotność dla kogoś lub czegoś. Wpływ natomiast oznacza konkretne oddziaływanie, zmianę lub efekt, jaki coś wywiera na inne zjawiska. Na korzyść dr. Gila przemawia jednak fakt, iż znaczeniu, czyli istotności i użyteczności tożsamości narodowej dla kształtowania bezpieczeństwa państwa poświęca wiele uwagi w treści całej rozprawy.

W moim przekonaniu pierwszy z problemów szczegółowych powinien mieć charakter problemu innej rangi, a więc problemu pomocniczego. Problem szczegółowy bowiem to konkretyzacja pytania, która wynika bezpośrednio z problemu głównego i skupia się na istocie badania, problem pomocniczy zaś uzupełnia problem główny i problemy szczegółowe, pomagając w ich rozwiązaniu poprzez eksplorację aspektów drugorzędnych, wyjaśniających. Nietrudno zauważyć, iż w ocenianej rozprawie Doktorant formułuje wielokrotnie pytania o charakterze pomocniczym (np. omawiając metodę krytycznej analizy piśmiennictwa, na s. 22), co nie jest zabiegiem nagannym, a wręcz odwrotnie – godnym pozytywnej oceny.

- *Stwierdzenie posiadania umiejętności prawidłowego sformułowania elementów koncepcji badań prowadzących do rozwiązania zidentyfikowanego problemu naukowego*

Doktorant posiada umiejętność prawidłowego sformułowania elementów koncepcji badań prowadzących do rozwiązania zidentyfikowanego problemu naukowego, o czym świadczy poprawna jego konkretyzacja w przyjętych celach badań, hipotezach roboczych, organizacji badań oraz ograniczeniach badawczych.

Na pozytywną ocenę zasługuje również takie ułożenie struktury rozprawy, by odpowiadało przyjętym celom badawczym, co ułatwia innym badaczom sprawne odczytywanie uzyskiwanych wyników badań i ich prezentacji w rozprawie.

- *Stwierdzenie posiadania znajomości metod badawczych i umiejętności prawidłowego ich doboru i zastosowania*

Oceniam, iż Doktorant w dobrym stopniu posiadał wiedzę o metodach badawczych, o czym świadczy treść rozdziału pt. „Metodologiczne podstawy rozprawy doktorskiej” (s. 10-40) oraz wnikliwa ocena przedmiotu badań. Pan mgr Piotr Gil poprawnie dobrał metody, techniki i narzędzia badawcze *stosowane* w naukach o bezpieczeństwie, co zaowocowało rozwiązaniem stawianych pytań badawczych i weryfikacją przyjętych hipotez. W rezultacie osiągnięto cele badań (poznawcze i użyteczne).

Wysoko oceniam też świadomość badawczą Doktoranta, który w drugim akapicie podrozdziału 1.5 (s. 21) zaprezentował dobre zrozumienie wielokrotnego, powtarzalnego zastosowania metod badawczych, w zależności od potrzeb badacza. W tym i w kilku innych miejscach rozprawy Doktorant wykazuje się wysokimi kwalifikacjami w zakresie metodyki badań, czyli znajomością i umiejętnością reguł praktycznego użycia metod badawczych, odpowiadając na pytanie "jak to zrobił?".

Na szczególne wyróżnienie zasługuje opis metody sondażu diagnostycznego, nie tylko co do samej jej specyfiki, ale również co do reguł i sposobu jej wdrażania, czyli zastosowania w praktyce. Z tego też względu był stosowany wywiad pilotażowy, po czym zweryfikowano treść ankiety wywiadu, a także uzasadniono kryteria doboru respondentów jako ekspertów. Chociaż każdy badacz mógłby dokonać jeszcze innego doboru, nawet według kryteriów przyjętych przez mgr. Piotra Gila. Mimo to grono respondentów dobrano, tak oceniam, z dużą starannością.

Warto na koniec zwrócić uwagę na fakt, iż badacz korzystając z dorobku metodologii nauk dotyczącego m.in. istoty metod badawczych i sztuki ich stosowania powinien odwoływać się do autorytetów naukowych i źródeł pierwotnych, nie zaś korzystać z prac będących powielaniem wielokrotnie sparafrazowych tekstów autorstwa wybitnych metodologów i metodyków badań. Dotyczy to głównie opisu metod ponumerowanych od „2)” do „7)”.

- *Stwierdzenie posiadania umiejętności dokonania krytycznej oceny uzyskanych wyników badań*

Stwierdzam, iż Doktorant na ogół przestrzegał wymogów staranności w ocenie materiału badawczego i prezentacji uzyskanych wyników badań. Stąd też po każdym rozdziale merytorycznym pojawił się podrozdział, pt. „Podsumowanie i wnioski”, zaś rozprawę kończy zakończenie, w którym syntetycznie zaprezentował wyniki badań. W zakończeniu pojawia się krytyka osiągniętych wyników badań własnych, wskazano pewne niedociągnięć i kierunków dalszych badań. Doktorant odniósł się również do poszczególnych hipotez badawczych i ich weryfikacji, wskazując na ich niewyczerpujący i niepełny charakter. To należy uznać za pozytywną wadę tego fragmentu rozprawy.

Zakończenie zawiera elementy właściwe dla rozdziału metodycznego (w tej pracy metodologicznego), niemal dwie strony tekstu.

- *Stwierdzenie posiadania umiejętności poprawnego sformułowania sprawozdania z wyników badań w zakresie formy i treści*

Poza nielicznymi usterkami, o których była mowa wyżej oceniam, że mgr P. Gil posiada umiejętność poprawnego sformułowania wniosków z badań, w zakresie formy i treści. Całość sprawozdania z badań jest spójna tematycznie, a jego układ jest przejrzysty i logiczny.

Doktorant zawarł w strukturze rozprawy oddzielny wstęp, co jest dobrą praktyką. Właściwie też, w mojej cenie, potraktował jego przeznaczenie, lecz za usterkę uznaję zastosowanie w nim licznych przypisów. A to dlatego, że wstęp do publikacji ma przygotować, przyciągnąć uwagę i zachęcić czytelnika do przeczytania tekstu. Ma przedstawić kontekst oraz wyjaśnić powód stworzenia danego dzieła tkwiący w zamyśle jego autora. Przypisy stosuje się wyjątkowo, gdyż wstęp to część wprowadzająca, a nie analityczna.

Dobłą praktyką było kończenie rozdziałów podsumowaniami i wnioskami, które syntetycznie nawiązują do głównych tez danego rozdziału, wprowadzając jednocześnie do treści rozdziału następnego. Niemniej ważną rolę pełni wstęp do rozdziału, będący wprowadzeniem do poczynionej w nim prezentacji wyników badań. W tym wypadku jednak Doktorant nie wykazał należytej jednolitości, wstęp jest tylko w ostatnim rozdziale.

Do uchybień zaliczam również pominięcie w rozdziale metodologicznym charakterystyki i krytycznej oceny wykorzystanej literatury przedmiotu badań i źródeł, szczególnie w zakresie odnoszącym się do głównego problemu badawczego i celu badań.

Końcówką i ważną część rozprawy stanowi zakończenie. Brakuje w nim m.in. odniesień do dorobku innych autorów i ich wpływu na uzyskane wyniki badań, wskazania możliwości i sposobu zastosowania osiągniętych wyników w praktyce. Skromne są również sugestie co do tego, jakie kolejne problemy mogliby podejmować inni badacze.

- *Ocena stopnia oryginalności uzyskanych wyników*

Jednym z podstawowych mierników oceny wartości rozprawy doktorskiej jest jej oryginalność, którą określa się w odniesieniu do dotychczasowych prac nad daną problematyką badawczą. Wysoko oceniam stopień owej oryginalności uzyskanych wyników badań. Problematyka znaczenia i wpływu tożsamości narodowej Polaków na bezpieczeństwo narodowe nie znalazła dotąd, wedle mojej wiedzy, wystarczającego wysiłku badawczego,

nawet na tak wysokim stopniu ogólności. Jego oryginalności przejawia się w systemowym ujęciu przedmiotowej problematyki i poza wyżej omówionymi uchybieniami zasługuje na wysoką ocenę. Warto też podkreślić, iż w naukach o bezpieczeństwie główny nacisk, jeśli tak to można wyrazić, kładzie się na twarde czynniki bezpieczeństwa (i siły państwa). Polityka bezpieczeństwa, w tym obronna państwa skupia się na zdolnościach typu *hard power*, co w rezultacie kształtuje politykę naukową państwa, w taki sposób, iż pośród wielu priorytetów dopiero niedawno, w skromnym zakresie, znalazło się „budowanie wspólnoty, kultury i tradycji”. Z tego też względu dzieło mgr. P. Gila zasługuje na wysoką ocenę, zważywszy na dostrzeżenie miękkich (*soft*) czynników siły narodowej, potęgi, a w końcu właściwego pojmowania filarów i trwałości gmachu bezpieczeństwa narodowego.

- *Ocena wartości naukowej i praktycznej uzyskanych wyników*

Zarówno pod względem poznawczym, jak i utylitarnym, pozytywnie oceniam wartość uzyskanych wyników badań. Doktorant omawia kluczowe pojęcia składające się na tematykę badań i zasadnicze tezy rozprawy, charakteryzuje główne elementy tożsamości narodowej Polaków i wskazuje te z nich, które mają najistotniejszy wpływ na bezpieczeństwo narodowe Rzeczypospolitej Polskiej. Szkoda jedynie, że w obiekcie oddziaływania tożsamości narodowej, czyli w bezpieczeństwie narodowym RP skupił się jedynie na jego sektorach.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że recenzowana rozprawa doktorska spełnia wymagania przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 1 Ustawy, dotyczącej prezentowania ogólnej wiedzy teoretycznej oraz umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

3. Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, dotyczącej przedmiotu rozprawy, którym jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej albo oryginalne dokonanie artystyczne:

3.1. Stwierdzenie spełnienia wymogu oryginalnego rozwiązania problemu naukowego

Stwierdzam, iż Doktorant podjął się rozwiązania oryginalnego problemu naukowego, niespotykanego dotąd w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. Główny problem badawczy przyjął postać pytania: *Jak tożsamość narodowa Polaków wpływa na kształtowanie bezpieczeństwa narodowego Polski?* Całościowe i komplementarne ujęcie tej problematyki, w połączeniu z jej uszczegółowieniem w kilku problemach szczegółowych, pozwoliło

Doktorantowi na doprecyzowanie i konkretyzację przedmiotowej problematyki poprzez wyjaśnienie pojęcia, istoty i głównych elementów tożsamości narodowej Polaków oraz określenie ich wpływu, a głównie znaczenia i oddziaływania na bezpieczeństwo narodowe RP. Na wyrazne podkreślenie zasługują badania empiryczne, a pośród nich sondaż diagnostyczny i prezentacja wyników badań przeprowadzonych tą metodą.

Oryginalność rozwiązania problemu naukowego polega również na tym, że wyniki badań zaprezentowane w naukach o bezpieczeństwie, osiągnięto przy wykorzystaniu wiedzy teoretycznej i metodologicznej z zakresu pokrewnych dyscyplin naukowych i obejmują m.in. zagadnienia z zakresu historii, nauki o kulturze, nauk prawnych, nauki o polityce i administracji, wraz z istniejącymi uwarunkowaniami w tym zakresie.

3.2. Stwierdzenie spełnienia wymogu rozwiązania w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej

Doktorant kompleksowo zilustrował przedmiot badań czym przysłużył się do wzrostu wiedzy naukowej i praktycznej w przedmiotowym zakresie. Określając znaczenie i wpływ tożsamości narodowej Polaków na bezpieczeństwo narodowe RP, mgr P. Gil daje konkretne argumenty na rzecz zapewnienia i doskonalenia możliwości realnego wykorzystania wiedzy naukowej w sferze tak istotnej dziedziny działalności jaką jest bezpieczeństwo narodowe. Przejawiać się to może wzrostem poziomu bezpieczeństwa narodowego, a w tym m.in. bezpieczeństwa: militarnego, politycznego, kulturowego, informacyjnego, społecznego i publicznego. Świadomość znaczenia tożsamości narodowej dla bezpieczeństwa narodowego powinna być również impulsem i zachętą do podjęcia określonego działania w wielu działach administracji rządowej, we wspólnotach samorządowych i organizacjach pozarządowych.

W rezultacie stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska spełnia wymagania przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 2 Ustawy, dotyczącej przedmiotu rozprawy.

4. Problemy do wyjaśnienia

Podczas publicznej obrony proszę Doktoranta o:

- przedstawienie swojej opinii odnośnie do pojęcia i wzajemnej zależności między tożsamością narodową a tożsamością państwową, wraz z uzasadnieniem;
- objaśnienie, w którym momencie prowadzonych badań sformułował tytuł rozprawy doktorskiej oraz jaki jest jego związek z problemem badawczym i celem badań;

- syntetyczne wskazanie (konkretnych) funkcji tożsamości narodowej w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego;
- wyjaśnienie, jak doszło do wyodrębnienia uwarunkowań tożsamości narodowej na podstawie definicji narodu;
- wyjaśnienie, co jeszcze oprócz sektorów bezpieczeństwa narodowego RP składa się jego istotę i w jaki sposób jest uzależnione od tożsamości narodowej Polaków;
- wyjaśnienie, w jakim stopniu dorobek innych przedstawicieli *nauk o bezpieczeństwie* i innych dyscyplin naukowych przyczynił się do osiągnięcia przedstawionych w dysertacji wyników badań.

5. Końcowa konkluzja i ocena

Stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska Pana mgr. Piotra Gila, napisana pod kierunkiem naukowym dr. hab. Ryszarda Szynowskiego oraz promotora pomocniczego dr hab. Pauliny Polko, spełnia warunki określone w art. 187 ust. 1 i 2 Ustawy i wnioskuję do Rady Dyscypliny Nauki o Bezpieczeństwie Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej o dopuszczenie Pana mgr. Piotra Gila do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie nauki społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

